

MORGONBRIS

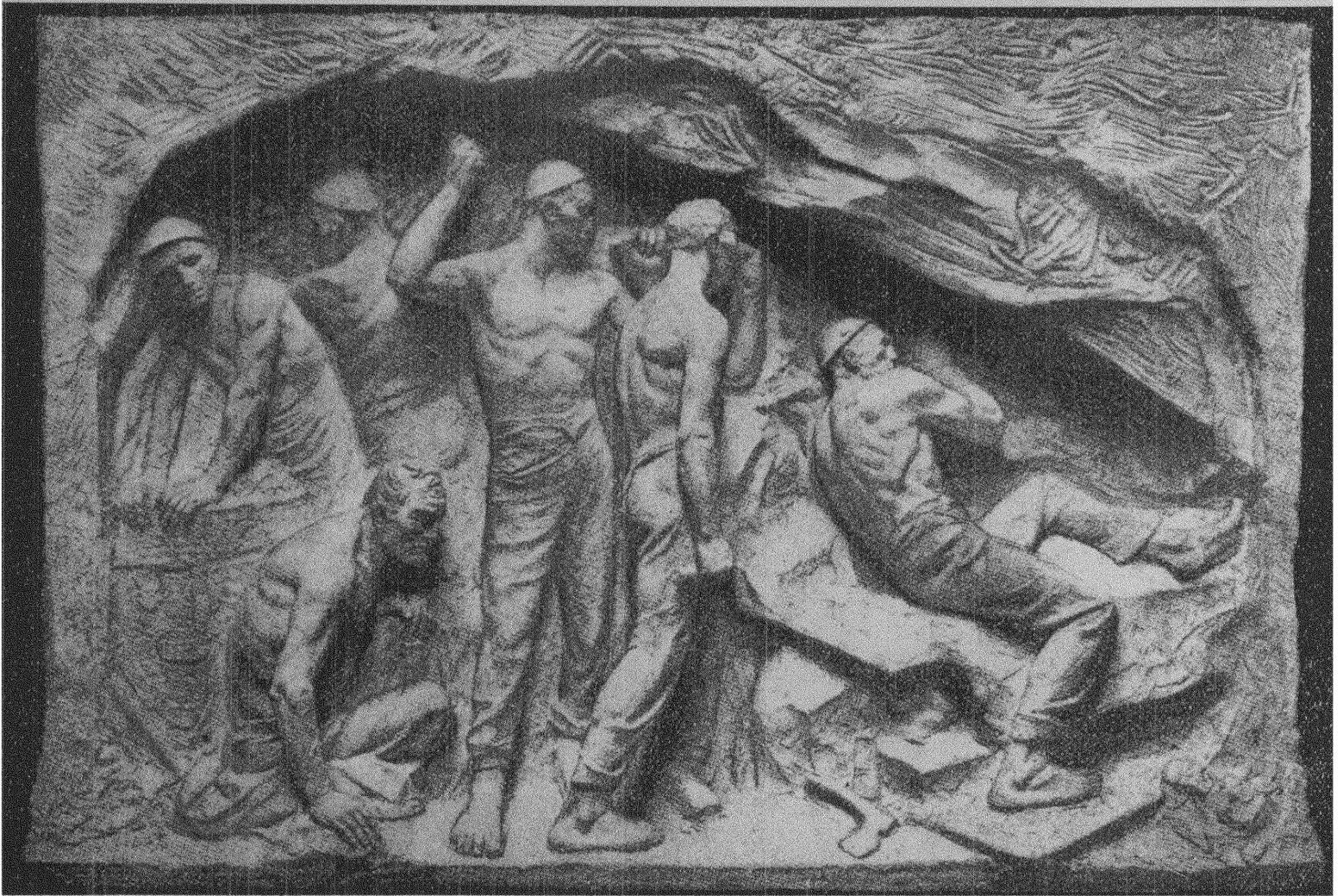
TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

20:de årg. 1924.

N:r 5. Maj.

Pris 25 öre.

Meunier: GRUVAN.

Under röda fanor.

I täta led går demonstrationståget fram, under röda fanor och klingande spel. År efter år har det dragit fram, i regn och slask eller i sol och vårstämning. Frihet, jämlikhet, broderskap är de röda dukarnas devis. Och alltid kantas gatorna av nyfikna, där demonstrationen drar förbi. Våra tidningars ständigt återkommande paroll: "Inga kantband på trottoarerna!" hörsammas lika litet som förut. Vanligen tänker man sig, att dessa kantband utgöras av väl-

klädda, mätta, glada och bekymmerslösa samhällsmedlemmar, som med överlägset hån betrakta proletariatets "kamp emot kvalen". Men det är inte alltid så. I kantbanden finns också vänner, hustrur, döttrar, systrar till dem som draga förbi. De nicka vänligt leende åt bekanta under fanorna, de vilja så gärna se sina manliga anförvanter i söndagsstassen på arbetets festdag. Kanhända står också mamma med de små barnen i hand för att se pappa draga

förbi. Jag vet att det är så och låt oss därför inte gläfsa på "kantbanden", utan hjälp till, "du man i ledet", att få med dina kvinnliga anförvanter och kamrater. Säg till din syster, din hustru, din dotter: "Gå med under de röda fanorna, bliv en i ledet i detta demonstrationståg, som sopat bort så mycket av gamla orättvisor och benhård konservatism." Tänk på vad vi kämpade för från början! Minns 800-kronorsstrecket, minns den hundradiga,

den fyrtiogradiga, könsstrecket. Tänk på vad som vunnits! Den allmänna medborgarrätten, folkpensioneringen, viss riligen långt ifrån tillräcklig, åttatimmarsdagen, ännu bara ett provisorium, barnlagarna, skyddslagarna och åtskilligt annat. Men glöm inte, att en del av dessa reformer ännu äro mycket bristfälliga och att en ny högeråra kommer att hindra utvecklingens frammarsch. Det finns mycket att slå vakt om, mer att sträva för. I fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag till lag om samhällets barnavård hade man tänkt på änkornas och de ensamställda mödrarnas barn. Den kungl. propositionen har inte vågat sig på denna arbetarekvinnornas livsfråga, av ekonomiska skäl. Samtidigt begär högern 140 miljoner till försvaret. Ankepensioneringen skulle kanske kosta 10 miljoner om året. Man har räknat ut, att barn under två år skulle kosta 3,600,000 om året, häri inräknat alla ensamställda mödrars barn.

En del av dessa utgifter skulle alltså kunna återkomma, dels som återbetalda av försumliga försörjare och dels som sparad fattigvård. Ännu tycks man inte förstå, att det som kostas på nationens största tillgång, det växande släktet, kommer att betala sig hundrafalt. Det har lagts skatt på kaffet, nationaldrycken, som konsumeras mera i fattigmanshem än i de burgna. Det är en indirekt skatt, som tages ur allas fickor och den betalar mest som har minsta resurserna, den vars tillgångar gör honom urståndsatt att leva på annat än kaffe och smörgåsmat. De ensamma självförsörjande kvinnorna känna till den saken. Men det talas om att sänka postportot med en femöring, ty postverket inlevererar för mycket till statskassan, får för stort överskott. Den beskattning, som drabbar dem, vilka betala denna extra femöring på sina brev, tages ju inte ur småfolkets fickor, och därför är den inte heller så begärlig. Men där är ju en inkomstkälla, som kan bli till hjälp och lindring av de indirekta skatter som tynga de svagaste skulderna.

Det är framförallt kvinnornas och barnens väl det gäller att kämpa för. Vi tvinga ej vår åskådning på någon och vi veta, att det finns hem, där familjemedlemmarna tillhöra olika partier, men vi veta också att många kvinnor, vars män äro fast knutna till arbetarepartiet, stå utanför något parti. De ha det väl ombonat i goda

Världskrigets efterspel.

Hungersnöden och fattigdomen i Tyskland.

I krigets fotspår följde armadets bräddade kalk. Ännu är krig legaliserat, sanktionerat av våra nationella och internationella lagar. Vi hålla ännu arméer, som tränas, betalas, uppfostras till krig mot andra folk. Vi bygga fabriker och anläggningar för att förfärdiga mordredskap till krig — krig där våra medmänniskor nerslaktas. Varje söndag stå våra kyrkor öppna för gudstjänst. Nazaréens fredslära har fåfängt predikats i över två tusen år bland världens "kristna folk". Systemet som föder krig står dock oförändrat kvar. Människor vandra som blinda slavar i de förbannelser, i de olyckor som kriget slår dem med. Det tyska folkets *nöd rop om hjälp* bevisar bäst hur långt bort vi ännu

och treyliga hem, fullgöra sin medborgarplikt efter bästa förmåga, lägga sin sedel i valurnan vid sin makes sida, men veta intet om dem som kämpat fram rättigheterna och ha aldrig varit med om kampen. De veta knappast att ännu leva hundratal familjer under vidriga förhållanden, i bås och gemensamhetshushåll, de ana ej något av arbetarehustruns kampfyllda liv i tvätt, städning och på fabrik om dagarna, rengöring, matlagning, disk och alla andra husliga sysslor på kvällar, nätter och söndagar, då andra vila, allt för att hålla uppe det hem som hotas att slås i spillror av arbetslöshet och fattigdom.

Det är lätt att leva på livets solsida och sluta ögonen till för dem som dväljas på skuggsidan. Det är lätt att njuta kampens frukter, men svårt att vara med i striden. Det är lätt, men det är inte rätt.

Kvinnor, hustrur, fabriksarbeterskor, tjänarinnor, affärsanställda, *alla ni* som få kämpa hårt för ert dagliga bröd, sök er in i kvinnornas organisationer. Den som inte tror sig kunna vara med om att vrida utvecklingens hjul framåt, kan vara med om att hindra att det går tillbaka.

Slut därför upp, *för en gångs skull*, tillsammans med edra män under röda fanor.

Sigrid Lundin.

äro från "fredens rike", från den internationalism, som skall lära människorna respekt för andra länders folk. Om alla dessa miljoner, som nu årligen spännas i militarismens tjänst, i krigstjänsten där landets ungdom under en viss fixerad tid uppläres i krigstjänst, där åter igen tusentals äro avlönade i yrket "att föra krig", brukades i den fredliga propagandans tjänst, om all denna tid, alla dessa tankar, alla dessa miljoner, som nu offras på militarismens altare, användes för att skapa fred i världen, då skulle det fredens tempel så småningom resas, där humanismens religion predikades.

Man skall gå igenom en del av de nödbrev, som utgått från olika läger i Tyskland under de sista åren, för att förstå hur vansinnigt grymt krigets efterspel härjar bland människor. Ja, man frestas verkligen att inför all denna bittra nöd prisa alla dessa lyckliga, som fingo sluta sina liv på slagfältet. Ur denna störfloed av brev "om hjälp" hämtar jag några exempel. De utgöra alla levande dokument över det tjugonde århundradets barbarism, våld och orätt. De äro bärande bevis för, att ännu har vägen plöjts ringa för den internationalism, som skall bära folkförbrödringens fredsvilja framåt. — Redan för två år sedan skrev d:r Rathenau om nöden i Tyskland. "Självördarnas antal växer dag för dag. De döda människokropparna, som vi fiska upp ur kanaler och sjöar sakna alla underkläder." Detta brev skrevs år 1922. Här läser jag nu i en annan tidskrift år 1924 d:r Emersons rapportering: "— — — Så gott som alla barn inom Tysklands arbetareklass äro undernärda." Och här skriver Harbor Allan, engelsk studerande vid Münchens universitet: "Jag trodde ej berättelserna om hur genomuselt de tyska studenterna levde. Kom och se själv, sade man åt mig. Nu har jag besökt Fritz, Fred, Haus. De bodde i en liten trång vindskupa. Möblemanget bestod av ett rangligt bord och några stolar. De ägde ingen bädd. Ett stearinljus var lyse för studier, värme i kölden. De ägde var sin skjorta med krage. De hade ej råd att låta tvätta, när tvättråkingen sprang upp till miljoner. En-

Matbespisning i Berlin, som uppehålls av den internationella arbetarehjälpen.

dast om söndagarna ha Fritz, Fred och Hans råd att använda sina skjortor. Var tredje dag kunna de unna sig ett mål varm mat från någon billig restaurang. Till mera räcka ej de besparingar som de genom hårt arbete under ferierna skrapat ihop. Övriga dagar leva de på torrt rågbröd och vatten. En enda bok kan taga en hel månadsbetalning av feriernas arbetslantar och då får man svälta mera. Vid ena sidan av mitt skrivbord ligger en hög brev från studentkamrater, som bedja mig om hjälp. Bedja mig vädja till mitt land om hjälp. — På andra sidan bordet ligger en tidning från *mitt land*. Däri läser jag en historia under stora, feta rubriker, så lydande: "Över åtta hundra personer voro närvarande vid galadinern i går kväll å Ambassadeurs. M:me Sapena bar årets mest utsökta kollektion av smycken, äkta pärlor, diamanter och ädelstenar, värda miljoner. Världen går sin gamla gång obekymrad."

Sänd oss tidningar, litteratur! skriver doktor Hertha Krauss i en

I väntan på bröd.

vädjan. Den intellektuella hungern är även den outhärdlig att bära. En av kväkareorganisationens ledare var i Tyskland för några månader sedan. I ett brev lämnade han en upprörande skildring av hungersnöden, som vandrar med människobarnen vid sina händer.

"Från ett av våra bespisningsställen", skrev han, "utspisades över ett tusen barn julafton. Det är förfärligt att se dessa stackars barn — 12—14-åringar äro ej utvecklade längre än 8—9 års barn. De fingo julafton ris-soppa samt var sitt stycke bröd. Själva buro de med sig tallrikar samt skedar. Jag såg barn, som voro för veka att själva gå bort till bordet med sin tallrik. De föllo omkull på golvet och måste hjälpas. Mödrarna stodo ängsligt avvaktande

Barnbespisning.

utanför. Brödbiten, som möjligen var kvar, skulle hem till någon av de andra hungriga familjemedlemmarna. Frivilligt barmhärtighetsarbete förmår ej lindra den nöd som nu går fram. I en skola är halva antalet av de 700 barnen i absolut behov av snar hjälp. Vi förmå ej hjälpa mer än 40 av dessa hundratals hungriga barn på denna plats. Bland de tusentals andra i samma belägenhet är förhållandet enahanda. Hjälpmedlen äro begränsade — nöden obegränsad."

— — Nöden är obegränsad. — Den stora utjämnande proletariseringen har inträtt hos den tyska nationens folk. Ingen revolution födde densamma. — Men världskrigets imperialism, som ännu skriver sina blodiga blad i mänsklighetens historia. Så länge dess språk skall lystras av människorna, skall det tyska folkets lidande upprepas och återupprepas bland länder och folk. Vad som i dag står skrivet, nödens och hungerdödens skrift för Tysklands fattiga folk, kan när som helst skrivas med verklighetens makt för våra barn, för vårt land.

Ännu har ej viljan till fred slagit

Hunger.

rötter bland det tjugonde århundradets beprisade, civiliserade släkte. Kriget firar sin blodiga offerlek mitt ibland oss. Liksom den rike mannen kastade smulorna från sitt bord åt den fattige Lazarus, så kasta vi några smulor på nödens altare och känna därmed all mänsklig rättfärdighet uppfylld. Men i all denna välgörenhet glömma vi att krigets eld brinner. Elden som en dag kan hota att förgöra vårt land, våra barn, vårt folk. Mödrar, lär *edra barn avsky för krig, kärlek till fred*. Läs för dem några av de brev, som jag här nedskrivit ur Tysklands nöd. Tala om för dem, att det var kriget som gjorde miljontals av dessa små barn brödlösa och hemlösa. Du skall så ett frö för fredens stora kärleksverk.

Maja Björkman-Broberg.

Agitationen.

Förbundets turné i Småland med Hulda Flood som talare omfattade 21 platser och bildades därunder kvinnoklubbar i *Kalmar*, *Västervik* och *Växjö*. I Värmland har en turné ordnats, som upptager 17 platser. Även här är Hulda Flood talare. I pressläggningsögonblicket rapporterar hon att klubb bildats i *Hagfors*.

En turné, som skall taga sin början den 8 maj, har ordnats med Agnes Söderqvist som talare. Följande platser skola besökas i nämnd ordning: *Kumla*, *Hallsberg*, *Örebro*, *Bångbro*, *Lindesberg*, *Kopparberg*, *Grythytted*, *Karlskoga*, *Degerfors* och *Skagerhult*.

Kvinnoproblem och livsideal.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Kvinnans instinktiva behov av stöd gör, att hon fäster ofantlig vikt vid andras omdöme. Det är denna egenkap, som fått namnet *fåfänga*. Fåfängans äldsta dotter är kvinnans mani att vara främst, att i dygd, flit, intelligens, rikedom eller skönhet, i förtjänster och fel överglänsa alla andra kvinnor hon känner och prisas icke av framtiden och hela världen, utan just av den lilla krets hon tillhör. Denna mani att vara främst och överglänsa är orsaken till kvinnors avundsjuka gent emot varandra, deras misstro mot andra kvinnor och deras nedsvärtande av varandra.

De kvinnliga felen avund, svartsjuka och hämndlystnad härleda sig även från den altruistiska känslan. Hos mannen äro dessa känslor mera begränsade till personliga förhållanden och intressen, men kvinnan är svartsjuk, avundsjuk och hämndlysten även för de människors räkning, vilka hon älskar, ty hon vill icke, att någon skall njuta mera eller lida mindre än hon själv och dem hon älskar. Dessa tre kvinnliga fel äro i alla fall samhällsskadliga och vålla mycket ont, varför vi böra bekämpa dem med alla medel. *Modet* är andras auktoriserade omdöme i det nuvarande ögonblicket. Den vikt kvinnan fäster vid andras omdöme gör henne ofta till slav under *modet*, som hon då följer i både ont och gott. Detta gör, att vi måste fordra av intelligenta, överlägsna kvinnor såväl som av hela samhället, att de kontrollera *modet*, som annars kan bli en verklig fara för kvinnovärlden.

Den sentimentalitet, som är rotad i kvinnans själ, härleder sig från hennes överdrift i känslor, i oro, entusiasm och upppoffringar. Kvinnan går lätt till överdrift på alla områden, därför att hon låter leda sig av känsla och intuition och ej har den black om foten, som det manliga tvivlet utgör. Men den äkta kvinnliga sentimentaliteten kan vara en god egenkap, om den ej går till överdrift, och har ingenting att göra med den falska sentimentalitet, som har bragt ordet *sentimental* i misskredit, därför att den alstras av fåfänga och hyckleri.

Kvinnans meddelsamhet och sällskaplighet är en följd av hennes kärlek till levande varelser. Denna med-

delsamhet kan vidga kvinnans sfär och lära henne bättre förstå människorna och livet, men den kan också urarta till skyallersjuka och nyfikenhet.

Den överdrivna verksamhetslust, som kvinnan ofta äger, och som är en följd av hennes altruism är en av mänsklighetens mest välgörande egenskaper. Men även verksamhetslusten kan alstra fel. Det är tack vare den, som en hel del kvinnor ha en så brådstörtad iver att handla, så att de tvärt emot sin vilja åstadkomma förvirring.

Då författarinnan talar om den kvinnliga intelligensen, utgår hon ifrån att mannens och kvinnans intelligens äro olika både till kvalitet och riktning. Kvinnan är likgiltig för det abstrakta men inriktar sin intelligens på den konkreta värld, som omger henne. I vetenskapligt arbete och intellektuellt skapande påverkas och eggas kvinnan ofta av sin omgivning eller av personer, som äro henne kära. Intuitionen är det kvinnliga intellektets speciella organ, kvinnan har nämligen bättre, mångsidigare och mera skiftande intuition än mannen. Att analysera och iakttaga är kvinnans starka sida, då hon däremot har svagt minne för namn, regler och abstrakta saker. I sitt intellektuella arbete går hon gärna från det konkreta till det abstrakta, från praktik till teori. Därav följer både fördelar och olägenheter. Kvinnan handlar raskt och kan hastigt sätta sig in i nya situationer och känna sig hemma på nya verksamhetsområden, men hon har motvilja för att lära en invecklad teknik och skyr teorier. Intuitionen är egentligen en slags inspiration, vari idéerna komma lösryckta, utan annat band sinsemellan än att de avlösa varandra. Därav förklaras den brist på sammanhang, den ringa klarhet, som man finner både i hennes konversation och i hennes litterära arbeten. De yrken, som fordra sinnrikhet, intuition, passion, snabbhet och förmåga att ändra beslut motsvara bäst kvinnans begåvning. Kvinnans stora uppfinningsförmåga kommer väl till pass inom den husliga ekonomien, inom konstindustrien och för övrigt på en mängd områden inom det praktiska livet såväl som inom undervisningen och litteraturen. De manliga stu-

dierna ligga inte för den kvinnliga intelligensen i allmänhet. Kvinnan måste använda andra medel än mannen, när hon odlar sin intelligens, hon måste få anledning att bli gripen och intresserad och få tillfälle att göra goda iakttagelser, varigenom hon kan skänka vetenskapen ett värdefullt personligt bidrag.

Det är omöjligt att förneka, att kvinnan är ologisk, att hon har för litet av reflexion, och att hon saknar förmåga att såsom mannen lugnt resonera sig till ett problems lösning. Genomsnittskvinnan, som låter sig ledas av intuitionen i sin verksamhet uppnår ofta bättre resultat än den som envisas att teoretisera och följa system.

Orsaken till otaliga konflikter och tragedier i livet är mannens och kvinnans olika uppfattning av kärleken. "För mannen är kärleken en huvudsakligen självisk, sinnlig och passionell dragning, vartill kommer erövringens nöje och stoltheten att äga." Däremot är kärleken för kvinnan dragningen till någon, som hon aktar högre än sig själv, med och för vilken hon kan sätta sin verksamhetslust och sin altruism i gång. Därför är också hennes kärlek varaktigare än mannens, som många gånger är flyktig, emedan den endast är ett estetiskt nöje. Men dessa olikheter bero inte, som många tro, på någon särskild elakhet hos mannen och någon särskild ädelhet hos kvinnan. De bero endast på det faktum, att mannens själ är så olik kvinnans, att hans samhällsuppgift är en annan än hennes. Skulle mannen bli lika absorberad av kärleken som kvinnan, så skulle det intellektuella och sociala livet lida därav. Ett medel att förena de båda skilda uppfattningarna ser författarinnan i äktenskapet och hon röstar för det traditionella äktenskapet. Det är endast en liten grupp förmanligade kvinnor, som kunna finna lycka i den fria kärleken, medan kärleken för stora flertalet kvinnor är liktydig med upppoffring och hängivenhet. Dessa kvinnor få även i äktenskapet genom omsorg om familj, barn och make sina känslor kanaliserade. Många kvinnor bli olyckliga genom äktenskapet, då det kanske medför många bröstna illusioner och krossade förhoppningar, men snart sagt alla skulle bli olyckliga med fullständig frihet att älska.

Fru Ferreros själsanalys slutar med en uppgörelse med feminismen, d. v. s. den moderna kvinnorörelsen.

Böcker.

Lyriker växa för närvarande upp som svampar i skogen efter en regnvädersdag. Inte mindre än fem nya skalders ha nyligen genom Framtidens förlag skickat ut sina dikter, tryckta på fint papper och snyggt inhäftade, i världen, d. v. s. i bokhandeln. (Det ser nästan ut som om Framtidens förlag i Malmö gjort till sin uppgift att utöva mecenatverksamhet för unga diktare genom att i trycksvärta förevisa mer eller mindre omogna drömmares känslöstämningar, målade i mänskens- och snömosfärger.) Om diktning i allmänhet och lyrik i synnerhet gäller den gamla sanningen: "Många känna sig kallade, men högst få visa sig höra till de utvalda." Varannan människa är lyriker, fastän de flesta människor sakna de uttrycksmedel, som äro konstnären givna, och kan därför inte meddela världen, hur det är, då tanken och känslan mötas inne i människosjälen, i andakt, i livsberusning och i hat inför livet eller naturen. Många försöka emellertid ge ord och form och rytm och rim åt sina tankar och känslor. Men för att få de rätta orden och bilderna söka de i poesins stora lexikon, som all världens diktning så småningom givit oss. Därför verkar unga diktare konst många gånger urblekt och nästan utnött, och de själva, som kanske tycka sig ha skrivit med sitt eget hjärteblod, synas den bortskämda läsaren som talanglösa epigoner, vilka vi gott kunna undvara. Endast de få utvalda komma med något nytt och självständigt.

Carl Näsmans Stämning och Reflex hör till den sortens diktning, som av elaka tungor benämnas karamellopsi. De slentrianmässiga uttrycken, de knaggliga rimmen, den tunga ordföljden och den haltande rytmen äro mycket otillräckliga medel, när det gäller att

Hon har genom sin bok sökt bevisa, vad hon till sist tydligt påpekar; "det är ingenting orättvist i att en annan social ställning kommer på kvinnans lott, eftersom hon har olika anlag än mannen". Orättvisan börjar däremot, då man ej ser och uppskattar de bästa bland kvinnor, de som bäst fyllt sina plikter som mor, hustru och dotter. — — —

Fastän framställningen genom denna sin tendens verkar ensidig är den dock i sin helhet en fin, grundlig och briljant skriven psykologisk analys. Vad jag här sökt få fram är endast huvudtankarna antydningssvis.

(Forts. i nästa n:r.)

Astrid Forsberg.

måla stämningar eller göra tankar och reflexioner konstnärligt njutbara.

Rickard Agrell har i sin samling, *Lyrisk brodd*, en mera fin-slipad och lättflytande form. Han gräter i sina dikter vekt och stilla över livets vemod. Hela diktsamlingen kan liknas vid några mollackord omkring temat: tystnad — trötthet — dröm — mänsken. Sorgen och smärtan äro mycket dekorativa. De flesta dikterna äro, för att använda skaldens eget uttrycksätt, "skyggblå ord" om "namnlös trånad".

Sven Forsberg kommer åtminstone inte med någon blomstersmyckad lyra, omgiven av måneglans. Hans samling "Drömmen om världen" är en lång visa med åtskilliga variationer, om människobarnet som far vill i den stora, grymma världen, där barndomens lek är blodigt allvar. Sven Forsbergs visa har den folkliga visans enkla ton, och våra mormorsmodrar skulle säkerligen ha kunnat sjunga den till gitarr.

Folke Laufkes *Elegi* är en samling dikter om treenigheten — kärleken — lyckan — besvikelsen. Tusentals unga förälskade män ha skrivit sådana dikter, fastän de vanligen ha kastat dem på elden, när lyckan och sorgen varit över. Av de fem, här omnämnda diktsamlingarna, väger Johannes Edfeldts *Gryningsröster* utan tvivel tyngst. Dikterna äro tankelyrik, och skaldens tanke har både djup och kärna. Formen är god. Kanske hör Edfelt till de utvalda, som vi ha rättighet att hoppas åtskilligt av.

Av Ragnar Båge har på Framtidens förlag utkommit en ny samling berättelser under titeln *Fordomtina*. Berättelserna äro stämningbilder från vår forntid och från antiken. Författarens stil är egenartad och vacker.

Viv.

Mannen som var god av Leonard Merrick har i dagarna utkommit på Tidens förlag, i översättning av Agnes von Krusenstjerna.

Leonard Merricks arbeten åtnjuta i England stor popularitet och det är att hoppas att det arbete som nu förelägges den svenska publiken skall göra hans nobla författarepersonlighet känd och uppskattad även i vårt land.

Mannen som var god ingår i förlagets kända romanserie Tidens romaner och erhålles i varje bokhandel för 3 kr. häftad och kr. 4: 25 inbunden.

Serien *Tidens romaner* har i dagarna fått ännu ett värdefullt tillskott. Ett av den kände franske författaren Ernest Pérochons bästa arbeten "Les Creux-de-Maisons" har införlivats med serien under titeln *Severin* efter namnet på huvudpersonen i boken.

Pérochon, som är Goncourtpristagare, intager en bemärkt plats i den moderna franska litteraturen och även i vårt land har han genom tidigare översatta arbeten tillvunnit sig många läsare och vänner.

"Tidens" första häfte för året har utkommit med ett aktuellt och omväxlande innehåll. I medelpunkten för det internationella intresset står Tysklands framtid och med denna fråga syssla såväl en längre artikel av Karl Kautsky om "Motrevolutionens utsikter i Tyskland" som Edv. Björnssons redogörelse för den av amerikanska ekonomer företagna stora utredningen om "Tysklands betalningsförmåga". Under titeln "Kvinnolöner i statstjänst" granskar Eva Wigforss 1921 års lönekommittés betänkande.

Avdelningen händelser och spörsmål ägnas dels åt regeringens försvarsprop. och debatten vid remissen, dels åt Rysslands erkännande de jure och åt Frankrikes politik i ljuset av francens fall.

Prenumeration kan verkställas i varje bokhandel och direkt från Tidens expedition, Stockholm. Priset för helår är endast kr. 4: 80.

Från riksdagen.

Med anledning av den kungl. propositionen med förslag till lag om samhällets barnavård m. m. har motion väckts i andra kammaren med hemställan att riksdagen må besluta

att i kungl. maj:ts proposition n:r 150 göra den ändring, att Fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag om understöd för vård av barn till ensamstående moder i kap 10 § 81 mom. 1 samt §§ 82, 84, 85, 86 inarbetas i det i propositionen innefattande förslaget till lag om samhällets barnavård m. m.;

att, för vinnande av en provisorisk lösning av frågan om understöd åt änkors barn, uti ifrågavarande proposition tillika göra den ändring, att Fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag därutinnan 10 kap. 83 § ävenledes inarbetas i det i propositionen innefattade förslaget till lag om samhällets barnavård m. m.; samt

att i skrivelse hos kungl. maj:t anhålla, att kungl. maj:t måtte låta verkställa utredning angående på vilket sätt och efter vilka grunder understöd till änkors barn för framtiden lämpligast må kunna beredas ävensom för riksdagen skyndsamt framlägga de förslag, utredningen kan föranleda.

Motionärerna påpeka i motiveringen hurusom stora förväntningar varit fästa vid fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag i vad det gällde understöd åt änkors barn och uttala sin besvikelse över att denna fråga icke medtagits i den kungl. propositionen.

Motionen är undertecknad av Agda Östlund, Nelly Thüring, Bernhard Eriksson och Viktor Öhman.

Bosättningen.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Det blev inte endast en kväll vi "tittade opp" i den lilla lägenheten; det blev ofta. Först pratade vi mest, ibland rätt så ivrigt t. o. m., men sedan kunde vi inte låta bli att hjälpa till. Ty det fanns att göra! Det är inte detsamma att själv skapa ett hem som att gå till första bästa möbelaffär och ta' boet fixt och färdigt på avbetalning. Men, hur mycket kärare, vackrare och personligare blir inte ett sådant bo, som båda hjälpts åt att arbeta ihop!

Till en början hade vi våra heta duster med Elsa. Av naturen var hon vänlig, glad och livlig samt mycket händig. Men, hon hade stirrat sig blind på det, som var "modernt". Det gick före allt annat. Det ändamålsenliga och ibland vackrare fick först komma i andra rummet, när inte slumpen någon gång fogade så, att detta förenades.

Axel var av en helt annan läggning. Han var lugn och stillsam samt såg på all yttlig grannlåt med en sund och godmodigt ironisk blick. Han höll på det gamla inte därför, att det var gammalt, utan därför att det var lämpligt med just denna typ av möbler i en liten lägenhet, samt att "det inte fanns fel på varken bord eller bänkar". "Och", brukade han säga, "skulle jag skaffa nytt, så skulle det, ta mig kattsingen, ändå bli skänk och utdragssoffa, och ett för stort bord ville jag alls inte ha att ta onödig plats".

Det var på denna punkten, som den första, verkliga meningsskiljaktigheten uppstått mellan de unga. Kanske hade inte Elsa i grund och botten hållit så envist på sin mening, om inte kamraterna varit. Ty hon var varmt fästad vid sin Axel, och hans lugna pålitlighet utgjorde en säker borgen för, att ett litet hem tillsammans med honom kunde vara ljuvligt att ha, t. o. m. utan "salsmöbel i ek". Och kanske mera instinktmässigt än medvetet kände hon, att hon väl alltid skulle hitta på något sätt att piffa upp det gamla med, ungefär som när hon till sin sista examen i skolan fick sin mors gamla helgdagsklänning att sy om. Då hade hon också känt gråten i halsen vid tanke på kamraterna. Men, när klänningen blev omsydd, kunde "ingen människa i världen" tro annat, än att den var ny.

Och nu var det återigen kamrater, hon var rädd för. Hur ofta hade de inte på ateljén utmålat för sig själva och varandra hur "stiliga" möbler de skulle ha, när de gifte sig. De skulle vara sängkammarmöbel i vitt eller björk, salsmöbel i ek och hälst en pampig herrumsmöbel också. Om inte annat, så åtminstone ett stort skrymmande skrivbord att trängas in i "salen", oavsett om ett sådant behövdes eller ej.

De tänkte inte på, att en matsalsmöbel endast har sitt berättigande i en våning, där det finns andra sällskapsrum att tillgå, sedan man ätit. Ty det finns väl intet mera provande än att sitta "uppradad" på en stel matsalsstol i en ännu stelare matsal, som till på köpet sällan användes som sådan! Då var till och med våra barnårs "bästa rum" med sin plyschdivan och allt annat kringelkrängel nästan att föredraga. Ty man satt åtminstone bekvämt i soffan — n. b. om det inte fanns alltför många "överkast" att akta — och alltid hade man diverse album inom räckhåll på divansbordet! Men en nutida matsal med sin mörka, tunga stelhet gör ingen glad.

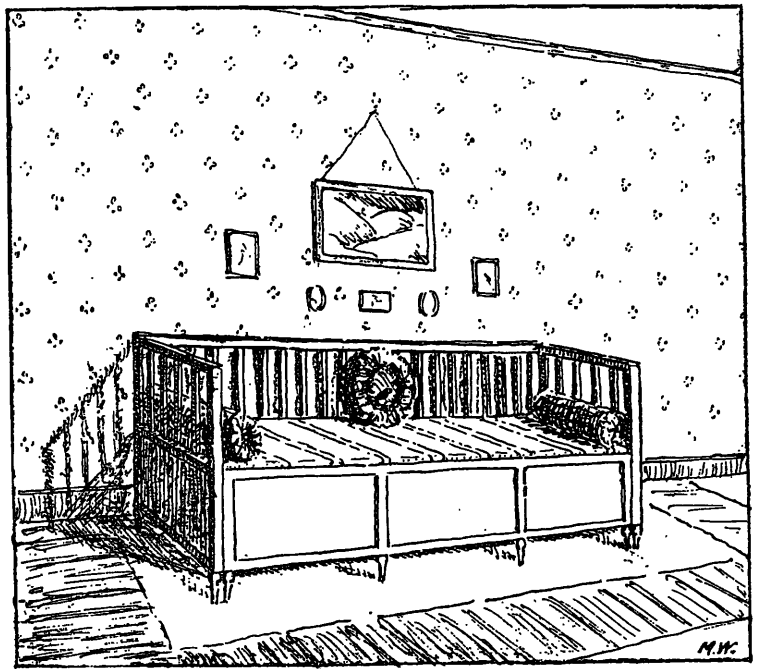
Ack, om vi blott kunde lära oss att bortse från allt, som är till för att lysa utåt! Och i stället skaffa just det, som är ändamålsenligt och som till form och storlek passar i miljön. Ty det förunderliga är, att om en sak är ändamålsenlig, så blir den också som genom ett trolleri trevlig, förutsatt att inte färg och form äro alltför avskräckande. T. ex. ett stort skrivbord. För den, som skriver mycket och behöver plats för "alla papper", är ett sådant outhärligt och trevligt, även om det till äventyrs skulle inkräkta rätt mycket på utrymmet.

Men, hur ofta står inte ett skrivbord och tar upp en dyrbar plats blott i egenskap av "fotografiställ", och skulle man händelsevis skriva ett brev eller dylikt, är kanske bläcket intorkat och pennan "sprättig".

Här vore i stället en chiffonjé eller "skrivbyrå" på sin plats. Har man jämförelsevis gott om utrymme och inga klåfingrade småbarn, kan klaffen stå öppen, i motsatt fall stänger man den och behöver inte vara rädd för, att lillan i ett obehagligt ögonblick tvättar sig i bläcket eller sätter pennan i näsan. Och en sådan möbel är förresten så trevlig och praktisk i ett vardagsrum.

Ett vardagsrum, ja, det är just ett sådant rum, som först och främst behöves i en liten lägenhet. Ett rum som inte är för fint att använda, men ändå så trevligt, att både en själv och ens vänner trivas där.

Har man blott ett rum och kök,

bör man ordna sovplatserna i den gamla sortens utdragssoffa eller i en utfällbar turistsäng, som på dagen bäddas upp till ottoman. Här har man då en trivsam plats för en pratstund, och behöver någon av familjemedlemmarna ta sig en vilostund på dagen, är den också synnerligen inbjudande.

I en lägenhet på två rum är det nog mest praktiskt att ha ena rummet möblerat som sängkammare, ifall familjen består av flera personer, i annat fall kan man, i synnerhet om herrn i huset är intresserad av läsning eller har skrivgöromål, mera betona detta som herrum, medan det andra rummet behåller karaktären av vardagsrum. Och det är i detta senare rummet, som den gamla hederliga locksoffan, skänken, klaff- eller utdragsbordet ha sin givna plats.

Givetvis behöva inte dessa möbler vara "gamla", nya äro naturligtvis lika bra om inte bättre! Det är blott

stilen eller typen, det är fråga om. Måtte bara dylika möbler snart höra till den "vackrare vardagsvaran", som man kan köpa i möbelaffärerna!

Sedan beror det mest på de färger, man använder, om rummet skall bli trevligt. Först och främst måste man se till, att färgerna stämma samman, bilda harmoni. Men då måste också flera färger spela mot varandra. Ty intet ser mera livlöst ut, än när allt, från väggarna till möblerna och mattorna, ha samma färg. Det blir ingen färgglädje! Håller man däremot väggarna i en ljus färg, t. ex. pärlgrå eller ljust brungrå, är det vackert med trävirket i såväl möbler som rumsinredning i en ren brun färg. Möbelyg och dukar kunna då vara i blått, eventuellt med litet rött inslag i ränder etc., eller också i en varm rödbrun färg.

Till vita möbler och tyg t. ex. i gammalrosa gör sig en blå tapet utmärkt. För övrigt är det lugnast, ifall tapeten är mönstrad, med enfärgade gardiner, då däremot en randig eller rutig gardin sätter ett visst liv i ett rum med enfärgade väggar. Till blommigt möbelyg gör sig en randig eller enfärgad tapet bäst o. s. v.

Det var dessa och många andra synpunkter vi framhöllo för Elsa, och hon blev så småningom övertygad, det märktes så väl! Och sedan var hon den ivrigaste med arbetet. Men, mer än en gång avbröt hon vår väl-talighet med ett gäckande: "Tänk, så ni kan predika! Skada blott, att ni inte själva i allt lever, som ni lär!"

"Ack, kära du, då vore man väl inte barn av sin tid! Vi, som satt bo

förut, ha naturligtvis gjort en hel del misstag, som vi inte önska, att ni unga skola göra, och du vet väl, att av skadan blir man vis!" Och med det svaret nöjde hon sig.

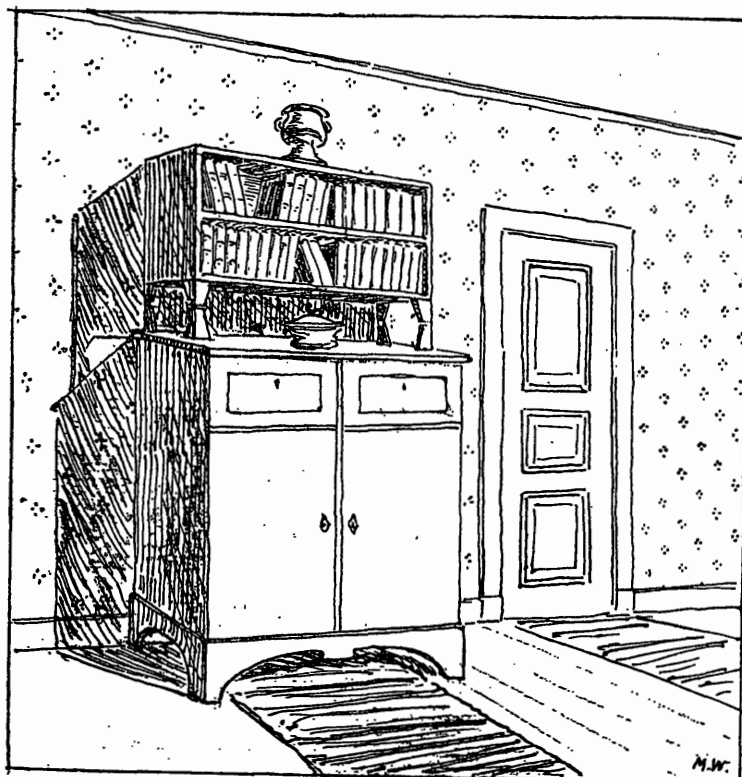
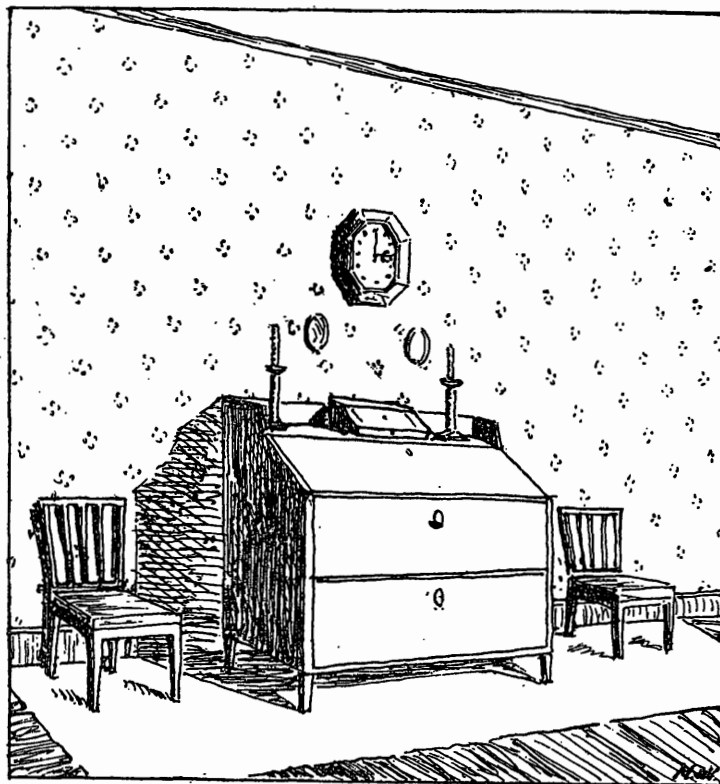
*

I rummet målade Axel dörrar och fönster i brun färg, och köket blev pärlgrått med dörrar och skåp i mörkt blågrå ådring. Och vi hjälptes åt att tapetsera rummet med en mycket ljus tapet; nästan vit- och brungrå botten samt glesa mönster i brunt (Slöjdföreningens).

Den stora sängen fick åka ut, och i stället flyttade vi in kökssoffan, sedan även den fått en övermålning i brunt. Locket stoppade vi och kläddes med hemslöjdstyg i ylle med blågå botten och röda ränder. Vid båda ändarna placerades ett par "pölar" klädda med samma tyg. Även stolarna kläddes, om, och i ett par nyköpta korgstolar, som tillsammans med det lilla bordet utgjorde en grupp vid fönstret, kläddes dynorna. Vid väggen mitt emot soffan placerade vi "skrivbyrån", som fick behålla mässingsstakarna och ett litet trevligt syskrin. Ovanför hängdes klockan, och, för att göra Axel särskilt glad, hängde Elsa porträtten av hans föräldrar samt mostern i gammaldags ovala ramar.

Vid väggen närmast köket ställdes skänken, och ovanpå den en liten bokhylla i väntan på större lägenhet och eventuellt större såväl hylla som bokförråd. Trasmattorna bildade vägar på golvet, och det runda bordet fick sin plats mitt på golvet under en lampa med skärm i linne med hålsöm och frans samt fordrad med glest, rosafärgat tyg.

Vid fönstret, med dessa vita luftiga

gardiner med smala hålsömmar blev en inbjudande förmiddagskaffeplats. Och solen spelade in över de små pelargoniebarnen, som Elsa planterat, och asparagusen i ampeln! Egentligen hade hon tänkt sig en palm här, men, vid närmare eftertanke, brydde hon sig inte om det. Ty palmen, öknens och viddens stolta växt, behöver stor plats även i ett rum. Och på samma sätt är det med andra storväxande "fönsterträd". Det heter visserligen, att vår Herre nog ser till, att inte träden växa upp i himmeln, men, ibland låter han dem dock växa till taket, och då ta de redan alltför mycket ljus och plats i ett litet hem! Annars är det något särskilt med en sådan växt, vilken blir som ett vårdträd i hemmet. Såsom t. ex. Jenny Linds myrten, planterad som kvist från hennes brudkrona. När hon begrovs, pryddes kistan blott av en enda liten krans, och den var bunden av hennes brudmyrten.

Vid fönstret i köket, där soffan stått, fick Elsa en bra plats för sin symaskin. Och ett litet tvättställ med vit- och rödrutigt bomullstygg, ställde hon också här ute. "Det rutiga tygstycket" gick förresten igen både som gardiner och hyllremсор, och det såg så glatt ut mot de ljusa väggarna.

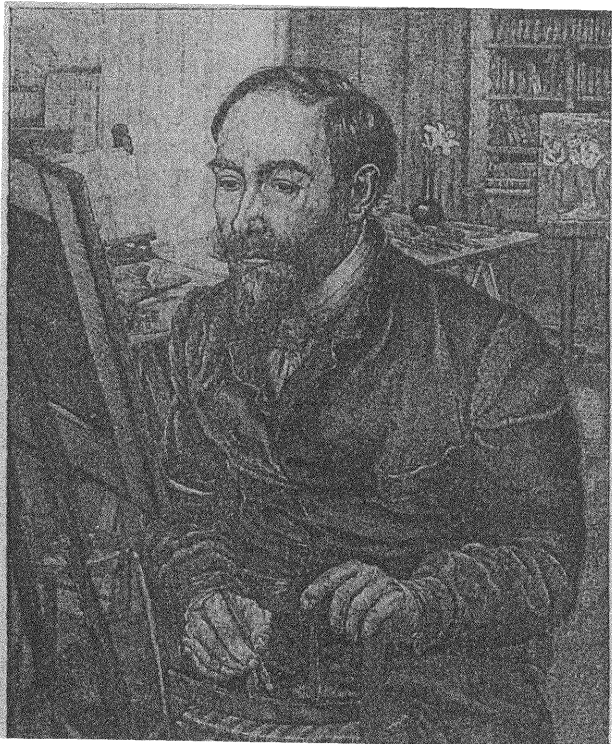
*

När hemmet äntligen stod färdigt, var ingen så nöjd och förtjust som Elsa. Visserligen påstod Axel med mannens hela överlägsenhet men

(Forts. å sid. 9.)

Alexandre Steinlen.

Född 1859, död 1923.

PORTRÄTT AV STEINLEN.

Det är nog inte så många av oss i Sverige som ha redå på den franske tecknaren Steinlen. Han har nämligen inte varit död länge nog. Det kanske därför kunde vara på sin plats att presentera honom för svenska kvinnor, i synnerhet för den stora skara, som försörjer sig själv och får sträva sig fram oftast genom nog så många besvärligheter och ekonomiskt betryck. Ty just de arbetande, de fattiga, proletärerna, ja även dräggen i samhället, blevo oftast modeller till Steinlens skickligt gjorda, mjuka och stämningsrika bilder. Jämte Willette och Forain ansågs han som åttiotalets störste tecknare. Till hans umgängeskrets hörde män som Zola, bröderna Goncourt, Daudet och Maupassant. Vad de senare skapade inom litteraturen fick en värdig motpart i de förras teckningar, litografier och raderingar.

Personer, som känt Steinlen, ha endast ett omdöme om honom: Han

var en sällsynt fin, hänsynfull och för all nöd, allt elände öppen och hjälpsam natur. Det berodde ej på nyck eller sensationslystnad, var ej för att väcka uppseende han nästan uteslutande ägnade sig åt att framställa de lägre folkklasserna och deras liv. En så svag drivfjäder hade aldrig förmått ge honom i handen det gripande allvar, den skarpa och oemotståndliga, ofta beska humor, som måste direkt tilltala isynnerhet de breda lagren bland oss, de, som själva fått pröva på

på en hel del i detta ganska besvärliga liv.

Hans första erfarenhet av arbetare och gatuliv — då han som helt ung

tecknade för en tygfabrik i Mühlhausen — blev avgörande för hela hans framtid. Att han sedan genom Zolas arbeten kom att ytterligare intressera sig för proletärerna — på den tiden en pariasklass — är också sant och han har Zola att tacka för sin okuvliga lust och längtan till Paris. Men ursprungligen var det naturligtvis hos honom, som hos alla verkligt begåvade konstnärer, kärleken och medlidandet som satte hans rastlöst arbetande hjärna och händer i verksamhet.

De teckningar av hans hand, som här återgivas, tala för sig själva. Var och en, även om han icke har vad man kallar konstnärlig uppfattning, kan förstå hur mjukt och skickligt han för stiftet och penseln. Hur varje litet arbete utstrålar sin bestämda stämning, vare sig upprörande, som Gruvkatastrofen eller idyllisk som det lilla landskapet.

Steinlen blev en av de första, som genom sin anspråkslöshet och frihet från fördomar ägnade sig åt vad vi nu kalla affischkonst, men som före hans tid ej existerade. Ingen stor konstnär ville låna sig till affischens reklam och dagsfluga. Steinlen ansåg tydligen, att ett konstverk är ett konstverk, vare sig det hänger i ett museum eller på ett plank. Och det var nästan uteslutande hans förtjänst

Steinlen: BLOMSTERFLICKAN.

att affischkonsten blomstrade upp och utvecklades. Kunde Steinlen rita affischer, så behövde ingen annan känna sig för god. Och konstverket på ett plank, där tusentals människor dagligen gå förbi, är kanske mera till nytta än det som i förnäm enskildhet finns på ett museum.

När budskapet om hans död i december förra året nådde hans vänner, blev bestörtningen stor. Hans hälsa, i synnerhet hans nervsystem, hade länge varit klen, mest sedan krigsutbrottet, som för en sådan man som Steinlen betydde fullständig omvälvning av alla tänkesätt. Men ingen hade en tanke på att hans livsverk så snart skulle vara avslutat.

Steinlen är skvalt representerad på Stockholms Nationalmuseum. Så vitt jag vet finns här endast några litografier. Men flera album av hans teckningar ha utkommit. Han medverkade under en lång följd av år i nästan alla de bästa franska skämttidningarna. Ja, även utomlands såsom exempelvis i *Simplicissimus*. En och annan målning finns även av hans hand och några få statyetter av kattor, ett djur vars oåtkomliga köld och likgiltiga behagfullhet han aldrig upphörde att beundra. Troligen emedan han själv led av ett varmt, medlidsamt och impulsivt kännande hjärta.

L. Ö.

(Forts. fr. sid. 7.)

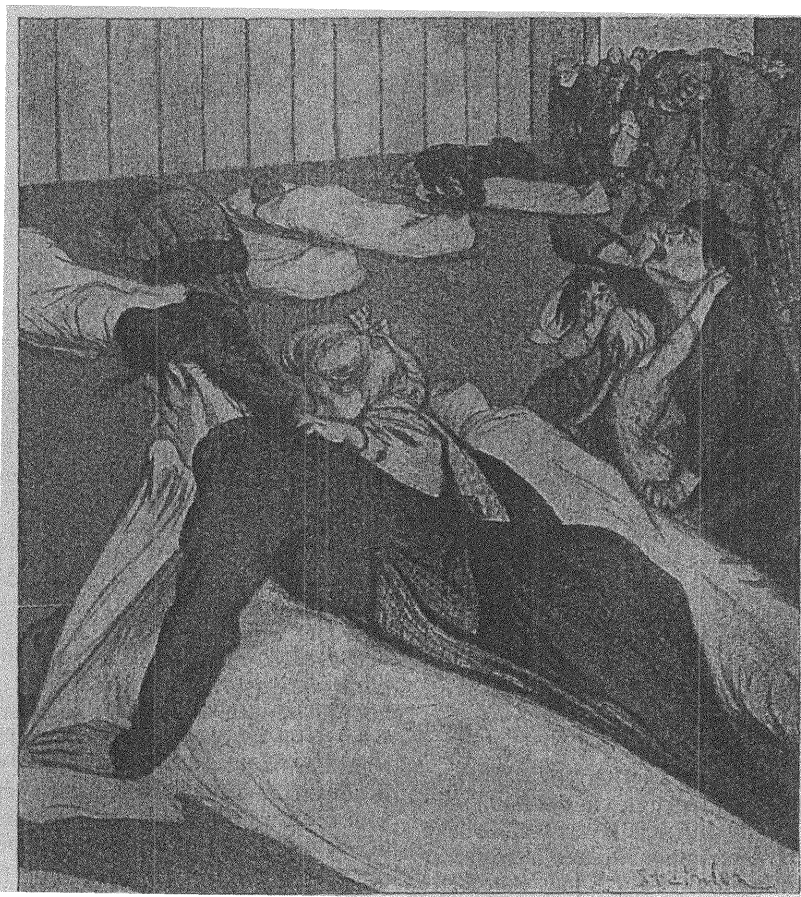
samtidigt med en spjuveraktig blinkning, att det var hans förtjänst att allt blev så vällyckat. Men Elsa nöp honom i örat och frågade, om han glömt, vem som sytt gardiner och allt annat samt bestämt färgerna m. m. Då föll Axel till föga, och det låg både skämtsamhet och värme i hans röst, när han svarade:

"Ja, Elsa lilla, det är nog ändå du, som ger färg och liv åt det hela."

Mattis Hörlin.

Kvinnokursen i Brunsvik.

Densamma har vunnit livlig anslutning. Till förbundet har i skrivandets stund inkommit 32 stycken ansökningar.

Steinlen: EFTER GRUVKATASTROFEN.

FÖRSTA MAJ.

*I fattiga kyffen, där mörkret står
så svart som ett sotat glas
och sällan den strålände solen når
när sommaren håller kalas,
bland sorgar och nöd, bland lump och gråt
och ungar i trasig kavaj
det spelas en hoppets och gädjens låt,
ty nu är det första maj.*

*Det fattiga hemmet blir tyllt av hopp
på arbetets mönstringsdag
och åter man tågar med tropp vid
tropp*

*i mäktiga, hopade arbetslag
mot frihetens morgon, som stålar klar
bak fanornas stolta svaj.*

*Hör, trotsigt nu brusar hornens fanfar:
I dag är det första maj!*

*En böljande, brusande flod det är
ett dånade människohav,
som ännu som fordom mot seger bär
den eviga människorättens krav.
Se ständigt är livet en bitter kamp
mot mörker, mot trældom och nöd.
Hör, hotfullt ljuder nu folkets tramp
och kravet på frihet och bröd!*

*Så tågar de fattigas stora folk
mot drömmarnas, lyckans mål
och massornas uppmarsch bli rättens
tolk*

*och fanorna stridens stolta symbol
och högt emot vårliga himlars blå
kring gator och torg och kaj
de brusande, mäktiga rytterna nå —
ty nu är det första maj.*

GUSTAV ÅSTRÖM.

Majtankar.

"Att veta så innerligt fast och visst, att lyckan slår ögonen upp till sist, att andra skörda där vi ha sått, den livets lycka, som vi ej fått, att inne i våndan slumrar ro, min enda stora tro."

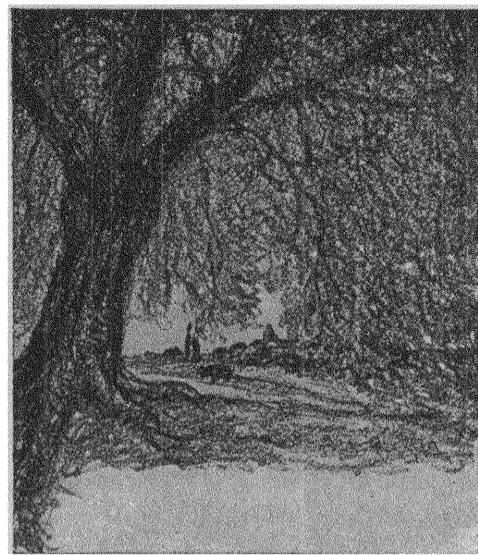
Ola Hansson.

Det är just denna stora, hoppfulla framtidstro, som vi behöva, då vi syssla med vår organisations små vardagsfrågor lika väl som då vi samlas till värfester omkring våra standar. Socialismens fiender äro så snara att med ett hänleende framhålla, att våra idéer bara äro en ny religion, en arbetareklassens religiösa tro med nya dogmer och lärosatser. Vi veta, att de politiska och sociala riktlinjerna, som ligga till grund för vårt samhällsarbete aldrig kunna bli katekesens auktoritetsreligion, vilken kan besvara *alla* frågor och lösa *alla* problem, som röra mänsklighetens lycka. Men det vore säkerligen lyckligt, om det ändå vore något av religion i vår socialistiska livsåskådning, om vi lade in något av ljus, hoppfull tro och gnistrande entusiasm i agitation och organisationsarbete, i de minsta och obetydligaste uppgifter och plikter, som vi fylla såsom partimedlemmar. Eller är det bara, när en rörelse är mycket ung, som den kan besjålas av denna entusiasm? Ibland kan det nästan synas så. De socialister, som samlades omkring de röda fanorna, när första stridsfanfaren mot kapitalist-samhället ljöd, hade mera av den optimistiska tron på idéernas förverkligande, trots att framtidsmålet skymtade långt borta i fjärran. Vi, som ha ryckt målet långt närmare och efter vägen gjort åtskilliga erövringar, äro kallare och mera pessimistiska inför våra politiska och sociala ideal. Det kunna vi inte förneka. Men vi få hoppas, att orsaken till detta inte ligger hos arbetarerörelsen själv utan hos de enskilda individerna. Kriget och allt det elände, som har följt i dess spår, förde mänskligheten ned i en trötthets- och pessimismens vågdal. Det är sant, att socialisterna ha arbetat över så gott som hela världen, och att de ha vunnit goda segrar, att deras arbete har burit frukt under de allra sista åren. Men därför ha inte de enskilda människorna undgått pessimismens mör-

ka våg, även om de ha tillhört ett segrande parti.

Det gäller nu för varje enskild människa att kravla sig upp ur vågdalen för att än en gång få känna de friska vindarna på bergstoppen, där hon kan ana våren och få kraft att blåsa liv i entusiasmens eld. Människor med något av eld och tro i sig behöva vi i våra organisationer landet runt. Men dessa människor få vi inte förblända med det politiska hysteriets och de stora gesternas män och kvinnor, vilka i en benådad stund skicka ut bevingade fraser men gå förbi de torra vardagsplikterna. Det viktiga är inte att få tillfälle att vända ut och in på sin egen personliga, mer eller mindre röda själ, utan det viktiga och det för närvarande *allra viktigaste* är att försöka få in hoppfullhet och entusiasm i nuets arbete. Om de människor i våra led, som äga något av den heliga eld, vi behöva i arbetet, kunna känna sig som länkar i en stor kedja, en liten del av det stora hela, förmå de säkerligen dela med sig av eld och tro åt sina kamrater bättre än om de känna sig som ensamstående individer, vilka personligen agera ropande röster i öknen eller en talgdank i en mörk värld.

Kvinnan har lättare än mannen att slumra till inför den politiska och sociala kampen, kanske därför att hon ännu är yrvaken. Det var ju så helt nyss hon fick medborgarrätt, vilken för de flesta kvinnor var den egentliga väckelse signalen. Arbetareklassens kvinnor slumra stundom till eller åtminstone gäspa inför de aktuella samhällsfrågorna, som många gånger betyda seger eller nederlag för deras parti, på samma gång som de betyda rättvisa eller förtryck för stora flertalet människor. Men samhällsproblemen lösas inte i en handvändning, utan det finnes alltid frågor och förhållanden, som måste undersökas och diskuteras, och hinder, som måste övervinnas. Och under tiden blir problemet allt mera invecklat. De teoretiska utredningarna trötta och tråka ut den som inte är van att följa med samhällsfrågorna. Men att först slumra till inför dagsfrågorna och sedan yrvaken rusa upp för att få ett ord med i laget är en fördärlig taktik. Kvin-

Steinlen: Franskt landskap.

noklubbarnas uppgift inom vår rörelse är just att förhindra kvinnorna att slumra inför nuet, vardagsarbetet, de aktuella problemen. Men skola klubbarna kunna fylla denna uppgift och därmed bli ett krafttillskott för partiet, så måste de vårda entusiasmens och arbetsglädjens heliga eld inom kamratkretsen och framförallt måste medlemmarna lära sig förstå, vad solidaritet och samhörighet är. Kan man känna samhörighet och solidaritet inför de stora frågorna i en liten kamratkrets, så kan man också känna detta inom hela organisationen och partiet.

Det är tron på framtiden, entusiasm för idéerna och solidariteten, som skall vara vårt pansar och vårt vapen i den stundande valkampanjen. Morgonbris läsarinna ha säkerligen för länge sedan en personlig ståndpunkt i den sociala striden och försummar inte heller det tillfälle till aktivt deltagande i denna kamp, som gives arbetareklassens kvinnor, då de få lägga sin röstsedel i valurnan. Men det finns många arbetande kvinnor, yrkeskvinnor, småborgare- och arbetarehustrur samt allmogekvinnor ute på landsbygden, som i sitt eget intresse borde rösta med socialdemokraterna, men som aldrig nås av en agitationsartikel i t. ex. Morgonbris. Det är dessa, som vi privat kunna nå, om vi verkligen vilja deltaga i valkampanjen, väpnad till försvar och strid för våra idéer.

De borgerliga partierna komma säkerligen inte att sova under valstriden och föremål för agitationen bli bl. a. de kvinnor, som vackla än åt det ena än åt det andra hållet och inte riktigt veta med vem de skola rösta, därför att de ännu inte "hun-

nit" skaffa sig en politisk åskådning. Särskilt från högerhåll kunna vi vänta att få höra talas om stora och heliga värden, som måste skyddas mot vänsterns "förstörelselusta". Agitationen kommer att ropa på skydd för fosterlandet, jordbruket, industrien, kristendomen, skolan och hemmet. Då är det bra att veta, vad det egentligen är, som socialismen strävar efter — att det är just den, som tillvaratager småfolkets intressen. Och vi ha tillkämpat oss värden, som det måste vara arbetareklassen och inte minst kvinnorna en kär plikt att värna, nämligen åttatimmars-arbetsdagen och medborgarätten.

Vi behöva framtidstro och framtidshopp, men få därför inte stirra oss så blinda på framtiden, att vi glömma nuet. En stor del av vad vi så, få väl andra skörda, men något få vi även skörda själva. Just nu arbetas i vårt land på att lösa för stora flertalet samhällsmedborgare rätt viktiga problem. Och det gäller nog att ha vaken blick och intresse för dagspolitiken även för den kvinna, som inte ämnar framträda i det offentliga livet annat än genom att rösta, om hon skall kunna försvara sin egen och sitt partis ståndpunkt och inte bara fårligt följa massan. Hushållsbekymmer och strumpstoppling äro inte tillräckliga ursäkter för kvinnans slöhet inför politiska och sociala frågor, som gälla hela samhällets väl eller ve. Men någon uppdelning av speciellt kvinnliga eller manliga samhällsfrågor få vi akta oss för. Sådana frågor som röra barnavård, sjukvård, undervisning och bostadsförhållanden angå hela samhället, männen lika väl som kvinnorna. Och en lättnad av försvarsbördan måste mottagas med samma glädje av kvinnorna som av männen.

Men medan vårt intresse riktas på dagens frågor i vårt eget land, så få vi inte glömma, att vi tillhöra en internationell kedja, som räcker världen runt. Socialismen är ingen lokal rörelse utan en världsrörelse, som har nått till så gott som varje plats på jorden, där kapital och arbete stå som två motsättningar. Det blir kanske svårare att hoppas på framtiden, då vi rikta vår blick utåt och se hur våldet triumferar, hur kultur och människomaterial skövlas, och hur hatet nationerna emellan växer sig starkare med var dag som går. Dock är det just inför världens lidanden och bekymmer, som vi behöva den

Steinlen: PENNTECKNING.

heliga elden för idealen på verklighe- tens mark. Vårt framtidshopp får dock inte förblandas med de människors, som sitta med armarna i kors och le hoppfullt mot en oskön- bar framtidsljusning, därför "att det inte tjänar något till att bråka". Det är inte den sortens fridstiftare jorden för närvarande behöver.

Vårkvällens valborgsmässobål, som höjer sig likt en jättefackla från den mörka klippan och lyser över nejden, är en hymn till våren, som besegrat vinterns köld och mörker. Den är också en symbol för det hopp, som kommer mänskligheten att drömma vårdrommar om frihet ur vinterbojor, om ljusets seger och det nya, som skall spira fram, medan lågorna förtära gammalt ris och bråte.

Astrid Forsberg.

Avdelningar!

Välj ombud till kongressen.

Insänd fullmakter snarast.

Steinlen: PENNTECKNING.

Statarhustrun.

Augusta Nilsson var fördrängens hustru och hade gått in på att sköta korna över sommaren. Hennes arbete var vanligen att locka korna från hagen, mjölka två gånger om dagen, mäta ut fårarna med litermått och skvimpa i en påtår åt katten, bära mjölk och mjölkkärl till matmor på gården, däremellan att springa i skogen efter bärkartarna långt innan de hunnit mogna, som nu lingonen, vilka ännu knappast börjat rodna, och därför breddes ut i solen att mogna efter.

Hemma fanns det ungar, som åto lingon och potatis och städade och drogo till igen flera gånger om, medan hon var borta. Där var pojken som kunde hugga ved och bära in, där var Klara och Sara med var sin av tvillingarna på farstubron i solskenet. Och ibland slogos de med myggen och ibland med varandra, och skreko och ljögo när mor kom hem och skreko på nytt när hon gick med tömda bärkorgar.

Det hjälpte inte. Inte var det så noga hur det såg ut i det lilla kyffet, inte heller med ungarna, de levde och frodades och kommo en vartannat år, då det ej kom två i taget, trots trasiga tapeter, smutsiga golv och annat bråte. — Augusta Nilsson behövde pengar och mjölkningen betalade sig för dåligt. Gubben hennes hade ju fördrängs lön samt staten, men så hade han sina utgifter, som mest hamnade innanför läppen och åstadkom en intensiv spottning på det förut smutsiga

golvet. Eller de som kommo längre ned innanför stovvästen och i sinom tid gjorde sig kända i huvudet som kopparslagare. Men han var också en träl, ty om kvälarna sågs han alltid i färd med att laga hålen i patrons ryssjor och nät eller bulta pligg i halvsulor åt grannarna. — Nå, slantarna voro runda och gjorda till att rulla och långt till handelsbon hade de, och så handlade fördrängen själv både åt sig och grannarna den dagen han fick låna en gammal krake av patron och fick köra till kyrkbyn med löningen. Då levde de "flott" en tid efter avlöningen; någon vecka senare smalnade det utav och man började snäsa varandra litet smått för dålig hushållning och till slut blev det att dra till svältremmen en smula hårdare. — Augusta hade ingen svältrem, men hon hade en vilja som inte var god att tas med. Det var då hon gick till bärskogen för att slippa gå till grannas och låna. Det fanns gott om sommargäster i villorna utefter viken och de köpte nog bär av en fattig gumma.

Så kom det sig att Augusta, när hon kom med mjölken förbi kuskens fönster, lolade till ett tag och tvärstannade med oket så häftigt, att mjölken skvätte om 25-litrarnas lock. — Ett ansikte tittade på rutan.

"Kasta på sig en mössa och gå med till skogs. Jag har hittat ett så bra ställe. Lisa kan sätta på pannan, tills jag kommer ner; jag vill ha en tår, har inte smakat kaffe i dag!" Därvid blev det. — — —

"Vad det ändå är rart med de här bärskartarna. Se, jag vet inte bättre än lingon till den färska potatisen, men Nilsson äter inte, han!" Augusta repade av en klase och kastade i hinken. "Ser hon, Nilsson är van vid bättre, han. Se han är bondson och har legat på sjön i flera år, och mej har han nog inte tagit, om jag inte råkat i olycka. Se, pojken som är vid regementet hade vi innan Nilsson gav sig till sjöss. Men han var säker, han."

"Ja, Nilsson är nog en mycket bra kar!", instämmer kuskfrun, mer för att säga något än av inre övertygelse.

"Ja, nog är han bra, bara jag har något gudslån att sätta på bordet framför honom. Jag har liksom tänkt be Lisa att få kritsa ett tjog ägg till löningen. Så var det en annan sak jag tänkte på: Vill Lisa hjälpa mig att sy om en gammal kjol efter min mor till klänningar åt tvillingarna? Jag skall säkert betala bara jag får sälja mina lingon."

Stackars Lisa! Hon hade förutsett, att det var något extra på tapeten, då Augusta, som var så rädd om bärställena och alltid bar korgen väl skyld av förklädet, då hon kom från skogen, värdes

bjuda henne sitt sällskap. Henne, Kusk-Lisa, som var så mörk och fåordig och undveks av grannarna. — När de några timmar senare återvände hem, hade hon måst lova detta och dessutom såpa till nästa tvätt, ty Augusta var lika ihärdig att jämra sig som att plocka bär. — Lisa gav med sig för Nilsson lappar ju skodon och går till boden var månad och om det sitter för hårt åt kan Augusta skjuta båten i sjön och ro en över till bryggan på andra sidan viken, där båten lägger till, om man viftar med något. Då kommer man till stan och får köpa billigt och gå på realisationer och kanske få något för slanten men — när det regnar välling, har den fattige ingen sked — det är Nilssons ordspråk.

Augusta har sprungit barfota i skogen över rötter och stenar. Hårdhudad, som hon är, känner hon intet vasst och hon har inte råd sommartiden att slita andra strumpor än dem hon bestods med från skapelsen. Barfotad sprang hon också över sjöängen när hon motade hop korna i fällan, hon ser varken upp för vattnet mellan tuvorna eller de märken djuren lämna efter sig, där de drivas fram. Men när hon sprang förbi kuskens fönster, kastade hon en harmsen blick mot rosen, som breder ut sin fågring där, och snäste till de båda flickungarna som stodo utanför och liknade rosenknoppar i sina rena, skära koltar.

"De där ha det bra, de! Men snål är hon! Det satt hårt åt med lånet och hon ska' allt få lära sig vänta på att få igen'et."

Vid ladugården mötte hon matmor på gården, i vitt förkläde, med handfat, trasor och lysol, och med bedrövad min. En ko hade gjort sig illa och veterinären väntades. Det var andra olyckan på kort tid, och vad skulle nu bli den nästa? Allt kunde hända en, när man var fattig förut! Och Augusta borde vara mera aktsam om sina fötter, hon. Det kunde ju lika fort bli henne det drabbade! — — —

Och hon fick rätt — tredje olyckan kom innan kvällen. Det var Augusta, som i sin iver att hinna hem till stugan och få kvällsgröten kokt tills Nilsson kom sprang rätt på en lie, som låg vårdslöst slängd vid stugväggen. Och det blev för matmor att än en gång ge sig ut med handfat och medikamenter för att sköta sår. Välvilliga händer måste också göra hemmet rent tills läkaren hann anlända den långa vägen. — Det blev lasarettresa med sex veckors bortovaro från man och barn, mjölkning och bärskog. En vilotid för den utsläpade statarhustrun. — Men i kuskens kammare sitter Lisa i sena kvällen, nedhukad över en skarp-sneddad, hemvävd mormorskjol. Hon sprättar, borstar och märker på bitarna

Till Sverges kvinnor.

Då kommittén för resande av en staty åt Fredrika Bremer utsände sitt första utprop blev det mottaget med stor sympati och beredvillighet. Icke långt därefter inföll dock tiden för världskriget, vilken ställde andra, mera tvingande krav på den allmänna offerviljan, varför insamlingen för lång tid måste avbrytas. De för statyn insamlade medlen ha emellertid småningom ökats, särskilt genom de gåvor som inflöto 1919, och nå nu upp till en summa av något över 34,000 kr. Ett avsevärt större belopp är likväl nödvändigt, och därför vågar kommittén åter vädja till vårt lands vakna och upplysta kvinnor, som inse vad vi ha Fredrika Bremer att tacka för.

Det är dock ej endast som ett uttryck av vår tacksamhet och vår vördnad vi vilja resa den storsinta sierskan en minnesstod. Den skall på samma gång vara ett för alla synligt och verksamt vittnesbörd om det betydelsefulla i hennes gärning, ett manande vittnesbörd om att det var till gagn för hela samhället som Fredrika Bremer ville för Sverges kvinnor bana väg till en högre utveckling. Och därmed blir den även den största hyllning vi kunna bringa henne.

Nästkommande års sista dag infaller sextioårsdagen av Fredrika Bremers död. Given — om än med det minsta bidrag — eder medverkan till att hyllningsgården den dagen må vara sin fullbordad nära!

Sigrid Leijonhufvud,
ordförande.

Stina Quint, *Hilda Sachs,*
skattmästare. sekreterare.

Margaretha Crönstedt. Ida von Plomgren.

Sigrid Elmblad. Emilie Rathou.

Ann Margret Holmgren. Maria Sandström.

Gerda Lindblom. Lydia Wahlström.

Bidrag mottagas av kommitténs skattmästare, fröken Stina Quint, Artillerigatan 8, Stockholm.

ut klänningar till Augustas tvillingar. Hon har också skickat upp ägg och såpa och ett par trasiga kängor, men hon vet ej att Augusta sprang många steg på kvällen i förargelse över att hon hade svårt att låna ut. N. T—n.

Samhällets barnavård.

Södra kvinnoklubben i Stockholm diskuterar det nya förslaget.

Med anledning av k. propositionen om samhällets barnavård hade Södra kvinnoklubben anordnat opinionsmöte den 8 april.

Som inledarinna talade barnavårdsman fru Sigrid Lundin, som har en stor erfarenhet i den praktiska tillämpningen av 1917 års lagar.

Talarinnan ansåg att det nya lagförslaget hade flera förtjänster, först och främst att samhällets barnavård skulle samlas hos en enda myndighet, barnavårdsnämnden, att tillsynen över de barn som behöva omhändertagas, utsträcker från 7 till 16 år samt att nämndens befogenhet att skydda barnen mot ansvarslösa uppfostrare vidgas till att omfatta både utom och inom äktenskapet födda oavsett om de vistas hos närskylda eller i fosterhem.

Lagförslaget föreslår att förbud som utfärdats för personer att mottaga fosterbarn må följa dem vid flyttning från en ort till en annan, det ger även barnavårdsnämnden större makt gent emot försumliga försörjare samt också rättvisare därigenom att det blir den försumlige som sökes för återbetalning av den hjälp som lämnats barnet av allmänna medel. För närvarande är det så att om t. ex. en mor fått hjälp av fattigvården till sitt barn, sökes hon för återbetalning om hennes ekonomi förbättras, även om hon förut så gott hon kunnat bidragit till sitt barns underhåll.

Kap. 10 i fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag till lag, som handlar om understöd åt ensamstående mödrar, har helt uteslutits i propositionen fastän man sympatiserat med tanken. Man anser att det f. n. skulle förorsaka staten för stora utgifter, man beräknar att endast understödet för barn under 2 år går till 3,600,000 kronor årligen. Talarinnan ansåg dock att man med litet god vilja kunde lösa svårigheterna, exempelvis i stället för att sänka postportot, som man ju är betänkt på, bibehålla detsamma och låta femöringen gå till detta ändamål. Säkert skulle flera vägar kunna tänkas om man allvarligt grep sig an problemet. På föredraget följde diskussion.

Fru Östlund betonade att dessa 3,000,000 kr. inte äro en helt ny utgift för understöd, utan i dessa äro även de medel som nu utdelas genom fattigvården inberäknade, hoppades att det omdiskuterade kap. 10

i lagförslaget skulle räddas kvar, då det ju avser att i någon mån trygga och bereda möjlighet för isynnerhet fattiga änkor att hålla samman hemmet och själva få fostra sina barn.

Fru Thüring instämde, men önskade dessutom att det skulle komma en tid då det offras lika villigt för släktets vård och fostran, som nu offras för att öva den manliga ungdomen i färdigheten att förstöra liv och egendom.

Fröken Anna Lindhagen, som i fattigvårdslagstiftningskommittén biträtt som särskilt sakkunnig, gav i ett temperamentsfullt anförande en resumé över den diskussion, som kap. 10 varit föremål för och som resulterat i att detsamma medtagits endast som ett provisorium i kommitténs förslag. Hon kunde gå med på att det togs med som sådant då det är bättre med ett provisorium än ingenting alls. Beklagade att så mycket missförstånd uppstått om nämnda kapitel. I föreliggande proposition hade hela kapitlet strukits, men blir det en uppgift för riksdagen att begära ny utredning för frågans slutgiltiga behandling, ty kravet att få understöd åt särskilt änkors barn får ej släppas.

Salen var fylld av en intresserad publik, som uppmärksamt följde såväl föredrag som diskussion. Den förda diskussionen skulle få utgöra svar på frågan.

Kvinnoklubb bildad i Luleå.

På arbetarekommunens möte söndagen den 6 april talade hr K. J. Olsson från Boden och berörde därvid även kvinnornas organisationsfråga vilken diskuterades livligt. En kommitté bestående av 2 manliga och 3 kvinnliga medlemmar tillsattes för att förarbeta en soc.-dem. kvinnoklubb bildande. Denna kommitté forcerade arbetet, så att redan den 10 april samlades 14 kvinnor i Folkets hus och bildade en kvinnoklubb, med omedelbar anslutning till Luleå soc.-dem. arbetarekommun och Sv. soc.-dem. kvinnoförbund. Till interimstyrelse valdes fruarna Elin Bohlin, Linda Nyberg och Alma Pettersson. För en vidsträcktast möjlig spridning av Morgonbris tillsattes tre kommissionärer, fruarna Stenberg, Olsson och Pettersson.

Vår önskan är nu att flera soc.-dem. kvinnoklubbar bli bildade häruppe i det röda Norrbotten och kvinnorna gemensamt med männen samlas under socialdemokratiens fana.

Med kamrathälsning.

R e f.

Soc.-dem. kvinnodistrikt bildat i Östergötland.

Söndagen den 6 april samlades medlemmar från alla kvinnoklubbar i Östergötland till konferens i Linköping. På dagordningen var upptaget såväl frågan om bildandet av ett distrikt som instruktionsföredrag av fru Sigrid Lundin. Efter föredraget, som varade i tre timmar, endast avbrutet av en kafferast, upptogs frågan om bildandet av ett soc.-dem. kvinnodistrikt i Östergötlands län. Debatten blev särdeles livlig. Enhälligt beslöts bilda ett distrikt och att detsamma skall träda i verksamhet 1 juli 1924. Till styrelse valdes fruarna Gyllander, Cederstrand och Höckert från Norrköping, dit ledningen förlades, samt fru Hulda Larsson, Motala, och fröken Hanna Nygren, Mjölby.

En särdeles trevlig årsfest.

Västerås socialdemokratiska kvinnoklubb firade Marie bebådelsedag sin årsfest. Den allvarligare delen av festen var helt anslagen åt våra folkvisor och låtar. Vi hade till festen lyckats förvärva vår stads mest framstående förmågor på den svenska folkmusikens och folkvisans område, lektor S. Lantmansson, rektor S. Elvius och fröken Elsa Grankvist. Folkviseaftonen blev också en högtidsstund kring ett gammalt kulturarv. Lektor Lantmansson föreläste om "svenska folkvisor och låtar" och illustrerade föredraget med visor och låtar på fiol och rektor Elvius sjöng, ackompanjerad av fröken Grankvist, några svenska folkvisor.

Talaren visade hur de enkla visorna, som gingo från släkte till släkte, speglade folkets liv. Visornas motiv kommo väl många gånger från främmande land, men när de omplanterades på svensk botten fingo de alla landets och folkets prägel över sig. Våra folkvisor och melodier äro en rikedom, som i det ordets fullaste mening tillhör folket. Den har sprungit fram ur folkets egen själ och från släkte till släkte burits av de enkla människor, som i glädje och sorg sjungit och spelat för dem. Nu har arvets getts till oss och med det också ansvaret inför det.

Efter folkviseaftonens slut serverades tesupé. På kvällen var en kamratfest anordnad. Publiken fyllde till sista plats Folkets hus stora sal.

Med partihälsning.

M o n i k a.

SPRID MORGONBRIS!

ANSLUT EDER TILL DEN SOC.

DEM. KVINNORÖRELSEN!

Försäkra Ert liv i Folket

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Kvinnodistrikt, som delar sig.

Stockholms stads, Stockholms och Uppsala läns femte distriktskonferens.

Ett beslut bland andra om uppsättande av en kvinnlig kandidat till riksdagsmannavalet.

Stockholms stads och Stockholms och Uppsala läns socialdemokratiska kvinnodistrikts femte årskonferens ägde rum den 23 mars och öppnades av ordföranden fröken Anna Svensson med ett anförande minnande om det gångna årets arbete och kommande års plikter.

Som ordförande vid konferensen fungerade fröken S. Gillner från Uppsala och fru O. Joachimson, Nynäshamn. Sekretärer blev fru A. Chr. Ekberg och M. Gelinder, Solna; referenter fru M. Gelinder och fröken G. Tapper, Uppsala. Till att justera dagens protokoll utsågs fru G. Bergstrand, Spånga, och fru Beda Palmkvist, Stockholm.

Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes.

Av årsberättelsen framgick, att någon agitation inom Stockholms län ej kunnat äga rum i nämnvärd grad, enär arbetarekommunerna i länet ställt sig så oförstående för kvinnornas organiserande och upplysning, att de icke ens besvarat till dem ställda skrivelser från distriktets styrelse.

I Uppsala län däremot har agitationen varit mera livaktig. Där har Hulda Flood på parti- och kvinnodistrikts bekostnad hållit föredrag på ett flertal platser, och då huvudsakligast för kvinnorna. Studierarbetet har också gått mycket bra, och har flera medlemmar uttryckt sin stora belåtenhet härmed.

Kurser ha under året hållits i Stockholm, Tumba, Nynäshamn, Spånga och Uppsala. Lärare vid dessa ha varit rektor Johan Sandler och fru Sigrid Lundin.

Nya klubbar ha under året bildats på sex platser inom distriktet.

Upplysnings- och kamratmöten ha även anordnats. Offentligt möte har hållits i Solna, med föredrag av dr G. Stéenhoff om kommunala förlossningshem.

Medlemsantalet var vid årets början 495 med 16 klubbar, och vid årets slut 559 med 23 klubbar.

Inkomster och utgifter ha balanserat med kr. 1,676:22. Bland inkomster märkas anslag till distriktet från olika håll, med ett sammanlagt belopp av 725 kr. Väl använda pengar.

Styrelsen beviljades på revisorernas förslag full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna arbetsåret.

Till ordf. omvaldes fröken Anna Svens-

son, sekr. fru Alma Berlin, Spånga, kassör fru Sara Andersson, Nacka, och fru Karolina Karlsson, Nynäshamn, samt nyvaldes fru A. Chr. Ekberg, Solna.

Revisorer för nästkommande år blevo fruar Jenny Vahlberg, Gerda Bergstrand och Hanna Jonsson.

Från Västgöta—Dals soc.-dem. kvinnodistrikt.

Västgöta—Dals soc.-dem. kvinnodistrikt höll konferens den 25 mars i Göteborg. Representanter voro närvarande från parti- och ungdomsdistrikten. Klubbarna voro representerade av 15 ombud samt en del övriga förbundsmedlemmar, särskilt från Göteborg med omnejd.

Att leda förhandlingarna för dagen valdes Vilma Nilsson och Signe Fogel. Till ref. och sekr. valdes Hedvig Johansson.

Års- och revisionsberättelserna lades med godkännande till handlingarna.

Av styrelseberättelsen framgick, att distriktet har 385 medl., fördelade på 16 klubbar. Två nya klubbar ha bildats under året efter föredrag av Ester Arfström.

Ester Arfström har hållit ett 10-tal offentliga föredrag samt flera instruktionsföredrag i distriktet under året. Därtill kommer föredrag av Vilma Nilsson, Nelly Thüring och Hedvig Johansson. En instruktionskurs av Sigrid Lundin pågår just i dagarna.

Den verksamhet som distriktet nedlagt både kapital och arbete på, men som icke givit synliga resultat, har heller icke varit ringa. Men oförstånd och fördomar, liksom ekonomiska svårigheter ha ibland gjort arbetet tungt. Dessa svårigheter måste dock övervinnas.

Våra förbundsmedlemmar äro insatta i flera kommunala styrelser inom distriktet. En av dem i riksdagen.

Skövdeklubben hade motionerat om stadgarnas revidering, vilket även blev konferensens beslut.

Anförande hölls av partidistriktets ordf., red. Rosén, som framhöll betydelsen av kvinnornas politiska organisationer och uttalade, med tanke på det förestående riksdagsmannavalet, den förhoppningen, att kvinnornas insats i partiet måtte leda till en ny, kraftig framstöt för socialdemokratin i västra Sverige.

Föredrag i moderskapsförsäkringsfrågan hölls av Ester Arfström, vari hon redogjorde för de försök som gjorts i olika länder att lösa detta svåra problem. Tal. manade sina åhörare att studera detta ämne, så att en kraftig opinion kan resas bland kvinnorna för en snar och effektiv moderskapsförsäkring i Sverige.

Konferensen beslutade att distriktets verkställande utskott skall vara förlagt till Göteborg.

Till ledamöter i V. U. valdes Vilma Nilsson, Tora Skoglund, Örgryte, och Aug. Vallerstedt, Mölndal. Övriga ledamöter blevo Selma Andersson, Trollhättan, och Ester Arfström, Skövde.

Sedan ett par av medlemmarna haft or-

det avtackades de avgående ledamöterna och ordf. manade kvinnorna till fortsatt kamp för såväl sin egen andliga höjning som för de socialistiska idéernas spridning bland kvinnorna. Hedv. J.

Från Trollhättan.

Trollhättans soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 19 febr. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades.

Till ordf. och korresp. sekr. för år 1924 valdes fru Signe Fogel, v. ordf. fru Selma Andersson, sekr. fru Natalia Olsson, kassör fru Hilda Enström och till kommissionär för Morgonbris fru Veinert.

Av klubbens medlemmar äro 2 ledamöter i stadsfullmäktige, 1 i skolstyrelsen, 1 i fattigvårdsstyrelsen, 1 i pensionsnämnden, 1 i fosterbarnsnämnden och 1 i direktionen för Trollhättans tuberkulossjukhem. Klubben har ett ombud i vardera av följande föreningar: Folkets husföreningen, Folkets parkföreningen och A. B. F. I Folkets husföreningen har klubben 10 andelar och i Folkets park 2.

Under året ha av olika föreläsare följande ämnen blivit behandlade på klubbens möten: Barnavårdsman Carl Sköld: Barnavårdslagarna (4 förel.). Riksdagsman Anders Hansson: Riksdagens organisation och arbetssätt, Landstingets arbetsuppgifter, Årets riksdagsarbete. Syssooman A. L. Johansson: Fattigvårdslagarna (4 förel.). Tapetsör Axel Dahl: Drag ur socialismens historia. Fröken Alma Börd: Nykterhetsfrågan. Fru Signe Fogel: Samarbete mellan skola och hem, Dispersverksamheten.

Efter föreläsningarna har givits tillfälle till samtal över resp. ämnen.

För år 1924 äro följande föreläsningar planerade: Riksdagsman Anders Hansson: Fredssträvandena i världen och socialdemokratin, Nationernas förbund (2 à 3 förel.). Herr Axel Strömberg: Pensionsstyrelsens sjukvårdande uppgift. Redaktör Carl Frennberg: Några drag ur den svenska socialdemokratin historia. Herr Alb. Forsberg: Kooperationen och dess betydelse för arbetareklassen.

Trollhättans kvinnoklubb bildades den 6 mars 1919 efter föredrag av fru Nelly Thüring och räknar nu 50 godkända medlemmar. Under år som gått har försökts lägga klubbens arbete så, att medlemmarna skola kunna få så god insikt som möjligt i olika samhällsangelägenheter. Vi beklaga dock att vår klubb ej har större tillslutning. I en stad, som har så stor arbetarebefolkning, borde man kunna vänta sig mycket talrik anslutning till en kvinnoklubb. Vi hoppas att allt fler och fler kvinnor måtte komma till insikt om, att deras plats är i våra led. Vår medborgarrätt förpliktar! I arbetet för en lyckligare framtid måste vi alla vara med! Med varm kamrathälsning. S.

Från Västerås.

Den 14 febr. höll Västerås soc.-dem. kvinnoklubb årsmöte. Styrelse- och revisionsberättelserna för det gångna året upplästes och godkändes. Full och tacksam ansvarsfrihet beviljades räkenskapsförarna.

Klubben har under året anordnat s. k. kvartalsmöten med föredrag eller föreläsning i något aktuellt ämne samt samkväm. Till dessa möten ha alltid utomstående inbjudits. I klubbens cirkel hölls under hösten en kurs i föreningsbokföring.

K. F:s MARGARIN

— I ALLA KONSUMTIONSFÖRENINGAR —

Klubben har även företagit tvenne agitationsutflykter, vars resultat blev en duk-tig och livskraftig klubb. Till kursen i Fagersta hade klubben ett flertal representanter. Av frågor, som behandlats, kunna nämnas: semestervila åt arbetare-hustrur, skolfrågor m. fl. Tillsammans med arbetarekommunen och ungdomsklubben arbetar en samarbetskommitté, som haft en hel del vällyckade fester.

Tre av styrelsens medlemmar voro i tur att avgå och blevo vid företaget val fruarna Agnes Söderqvist och Elin Askelund nyvalda och fröken Olga Lindgren omvald.

Sedan val av ombud i en del kommittéer och styrelser företagits vidtog samkväm, varunder förekom bl. a. kaffeser-ving. Fru Anna Johansson framförde klubbens tack till de avgående styrelseledamöterna och Mathilda Groth tackade å dessas vägnar för gott samarbete under den gångna tvåårsperioden.

Efter sång och levan för den avgående och nytillsatta styrelsen avslutades det angenäma samkvämet.

Från Söråker.

Söråkers soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte måndagen den 4 febr.

Att leda mötet utsågs Olivia Nyman, vid protokollet Tilda Svedlund.

Till inträde i klubben anmälde sig 4 nya medlemmar, vilka samtliga beviljades det-samma.

Sedan några smärre frågor behandlats företogs en stunds kafferast.

Därefter fortsattes förhandlingarna med val av styrelse. Valda blevo: till ordf. Tilda Svedlund, sekr. Anna Johansson och kassör Elin Mattsson. Revisorer blevo Alma Ekholm och Ida Asplund. Till kommissionär för tidningen Morgonbris utsågs fru Vestin med fru Billström och fru Vallgren till hjälp. Till ombud vid kooperativa årsmötet utsågs fru Mandolina Vallgren, till ombud vid konferensen valdes fru Billström.

Beslutades även att mötena skulle hållas på samma tid och samma ställe som förut.

Mötet avslöts med avsjungandet av "Arbetets söner". Ref.

Från Dalby.

Dalby soc.-dem. kvinnoklubb höll måndagen den 4 februari årsmöte, varvid revisionsberättelsen upplästes och godkändes. Inkomster och utgifter ha under året balanserat på en summa av kr. 459:56 med en behållning vid årets slut av kr. 150:64.

Till styrelse för 1924 valdes fruarna Emma Lindskog, ordf., Emma Berg, sekr., Elna Jönsson, kassör. Till kommissionär omvaldes fru Emma Berg.

Under året som gått har klubben varit i tillfälle att utdela 110 kr. till de behövande i socknen.

I kommunalfullmäktige ha vi för närvarande två representanter.

Lördagen den 10 november hade anordnats möte i samband med arbetarekommunen, varvid fru Hulda Flood, Uppsala, talade över ämnet: "Framgång förpliktar."

Klubben räknar vid årets slut 16 medlemmar, inte många, men vi få hoppas på flera till nästa år.

En hälsning till alla klubbar landet runt. E. L.

Från Tillberga.

Tillberga soc.-dem. kvinnoklubb hade onsdagen den 6 febr. årsmöte. Kamrater från Västerås kvinnoklubb, ej mindre än 15, med fru Agnes Söderqvist hade pr slädskjuts, trots kylan, infunnit sig. Arbetarekommunen samt ungdomsklubben på platsen voro inbjudna och ganska talrikt representerade.

Av årsberättelsen framgick, att klubben bildats den 28 aug. 1923 med 8 medlemmar samt haft möten var 14:de dag. Den ekonomiska ställningen var enligt revisionsberättelsen god.

Ansvarsfrihet beviljades den avgående styrelsen, som återvaldes, med fru Svedin som ordf. samt fru Ingemarsson som sekr. Till korresp. utsågs Ada Landberg.

Vid mötet höll fru Söderqvist ett anfö-rande till inledning av ett diskussions-ämne: "Tidningskultur." Vid därpå följande diskussion framhölls nyttan och nödvändigheten av att vi så ofta vi kunna bära agitera för vår egen tidning, Morgonbris.

Mötet avslöts med sång och kaffedrickning.

En hälsning till klubbarna landet runt genom Korresp.

Från Flen.

Flens soc.-dem. kvinnoklubb höll den 18 febr. sitt årsmöte. Styrelsens och reviso-rernas berättelser föredrogos och godkändes. Till ordf. valdes fru Hilda Lindhe, kassör fru Julia Thor och korresp. sekr. fru Natalia Brohlin. Till kommissionär för tidningen Morgonbris valdes fru Anna Eriksson.

Klubben har under året hållit 6 ordinarie och 2 extra möten. Ett offentligt föredrag av kyrkoherde Gunnar Wall. En föreläsning av d:r Andréa Andréen-Svedberg från Stockholm om "Hygien". En julgransfest. En offentlig festtillställning i Folkets park har hållits under året.

Medlemsantalet har under året minskats med en, nämligen vår värderade ordförande, vilken avgått med döden.

Av tidningen Morgonbris har försålts 330 ex.

Med hälsning till alla klubbar. N. B., ref.

Från Sunds-Skönvik.

Klubben har hållit sitt årsmöte i Skön-viks Folkets hus. Mötet öppnades av klubbens ordf., Irma Skoglund, som hälsade medlemmarna samt deras män välkomna, varefter festmarschen avsjöngs. Av den föredragna styrelse- och revisionsberättelsen framgick, att klubben under året hållit 12 ordinarie möten, 4 styrelse-sammanträden samt 2 kamratmöten. Vidare har anordnats instruktionsmöten med föredrag av fru Disa Västberg. Föredrag har även hållits av hr E. Larsson om skol-reformen, om kvinnans plikt i hemmet och samhället av hr H. Larsson, alla föredragen väl besökta. Medlemsantalet var vid årets början 25, vid årets slut 35 godkända medlemmar.

Inkomster och utgifter ha under året

balanserat på kr. 425:38 med en kassa-behållning till år 1924 av kr. 90:43.

Under ordförandeskap av kamrat Bo-lander beviljades styrelsen på revisorer-nas förslag full och tacksam ansvarsfri-het.

I tur att avgå ur styrelsen voro kamra-terna Judith Persson och Anny Magnusson, vilka bestämt avböjde återval. I de-ras ställe valdes Anna Bolander och Olga Löjckvist. Revisorer blevo Anny Magnusson och Judith Persson. Ombud till distriktskonferensen blev Ida Magnusson, till Nya Samhällets tryckeristämman Olga Löjckvist, till Skönviks Folkets hus Maria Magnusson, Judith Persson, Anna Sandström, Hildur Hübinette och Stina Bjurberg.

En del frågor diskuterades. En inbju-dan till kamratmöte från Fagerviks kvin-noklubb beslutade klubben anta med tack-samhet.

Årsmötet avslutades med "Internationa-len" samt utbringandes ett fyrfaldigt leve för den soc.-dem. kvinnorörelsen.

Därefter underhöll kapellet Andersson och Bäckman med musik, medan de närva-rande togo det rikliga kaffebordet i an-språk. Efter kaffet sjöng och deklame-rade en manlig kamrat på ett förtjänst-fullt sätt. Därefter vidtogo en stunds lekar och dans. Till sist bjöds på te och smörgåsar. A.

Från Köping.

Köpings soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 6 febr. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes och full och tack-sam ansvarsfrihet beviljades. Två offentliga agitationssamkväm ha under året anordnats med fru Agnes Söderqvist som ta-lare. Ämnena ha varit Socialt ansvar och Kampen för människovärdet. Samtidigt ha hållits enskilda möten med instruktionsföredrag av samma talarinna. Vid instruktionskursen i Fagersta var klubben representerad med två ombud och vid distriktets kongress i Västerås med ett ombud. På de ordinarie mötena ha hål-lits föredrag av riksdagsman hr A. W. Pettersson över ämnet: Några brottstyc-ken ur socialismens historia och av hr Ivar Andersson över ämnet: Svensk fat-tigvård. På övriga möten har förekommit diskussion över olika frågor. Klubben har även företagit en bilresa till Arboga.

Styrelsen omvaldes. Ordf. och korresp. sekr. är fru Hedvig Ohlsson. Till kom-missionär för Morgonbris valdes fru Lisa Sundell.

Hälsningar till kamraterna landet runt. Ref.

Från Åkers.

Åkers soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt första årsmöte tisdagen den 5 februari. Styrelse- och revisionsberättelserna före-drogos och godkändes. Till ordf. och korresp. sekr. valdes fru Emilia Vallin. Till kommissionär valdes fru Lisa Linde-rot. Räkenskaperna ha balanserat på kr. 231:04 från den 27 juli 1923, då klubben bildades.

Klubben sänder en hälsning till alla kamrater landet runt. Ref.

Det ligger i Edert eget intresse att göra Edra inköp i Konsumtionsföreningen Stockholm

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Wessman. A. T. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—, halvt år kr. 1:50; lösnnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textsidan 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-dem. Kvinnoförbund:
Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85, Stockholm. A. T. Norr 244 36.

Från Ludvika.

Ludvika soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte måndagen den 11 febr. Därvid framgick av styrelseberättelsen, att klubben under arbetsåret hållit 9 ordinarie och 1 extra möte. Under året ha hållits flera föredrag i aktuella ämnen, bl. a. ett offentligt med överlärare E. Viklund som talare. Föredraget, som var talrikt besökt, handlade om skolan i samhällslivet.

Diskussioner i olika ämnen ha även förekommit inom klubben.

Under sommaren ha hållits friluftsmöten i parken.

Klubben har deltagit i konferens i Grängesberg samt anslutit sig till Dalarnes nybildade kvinnodistrikt.

För att stärka kassan har inom klubben bildats en syförening och har denna haft höstfest med auktion.

2 medlemmar ha under året avrest till Amerika och 2 ha under året ingått i klubben. Godkända medlemmar vid årets slut 27.

Kassan har under året balanserat på 318 kr.

Styrelsen omvaldes och består av fruarna Emma Hagström, Signe Nilsson, Natalia Eriksson, Rut Jansson och Ida Andersson. Revisorer äro Ingeborg Hellqvist och Anna Boström. Ref.

BANKAKTIEBOLAGET NORDEN.

Alla slag av bankaffärer. — Högsta inlåningsränta.

Kvinnan motarbetar sitt eget bästa

när hon avråder mannen att teckna försäkring i **DE FÖRENADE** & sitt eget eller bägge makarnas liv. Premiebefrielse vid sjukdom och olycksfall m. fl. förmåner.

Stockholms stads, Stockholms o. Uppsala läns soc.-dem. kvinnodistrikt. Adr.: Ordf. fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö. Kassör fru Sara Andersson, Igelboda, Saltjö-Duvnäs.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie möte 1:a måndagen i varje månad kl. 7 30 e. m. Obs.! Lokal i D-salen, Folkets Hus. Styrelsen.

Stockholms Gamla Stadens Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra torsdagen i månaden kl. 7.30 e. m., Stortorget 3, 2 tr. Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb. (soc.-dem.) håller ordinarie sammantäde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 1 tr., Södra Folkets Hus. Ordf. fru Beda Jansson, Blekingeg. 65, 3 tr., Stockholm. Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 8 e. m. å lokalen Upplandsgatan 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten). Uppbörd och inskrivning varje möte. Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte 1:sta tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. S:t Eriksgratan 10 n. b. Korresp. sekr. fru Ellen Vidsjö, Karlsviksgatan 11, 1¹/₂ tr. Tel. K. 35 94.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm håller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Arvika soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra måndagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Djursholms Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 2:dra torsdagen i varje månad kl. 8,30 e. m. i Föreningshuset. Ordf. Fru Ellen Bomblér, Tel. 1314.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. fru Anna Fors, Villorna, Billesholms gruva. Sekr. fru Gerda Lilje-roth, Billesholms gruva. Styrelsen.

Enköpings soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 4:de tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7,30 e. m. i Folkets Hus lilla sal. Styrelsen.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i månaden kl. 8 e. m. i Arb.-föreningens H-sal; 3:dje tisdagen i månaden Bondegatan 14 kl. 8 e. m. Styrelsen.

Hässelby soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra och 4:de onsdagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus B-sal. Styrelsen.

Höganäs soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte 1:sta och 3:dje måndagen i månaden. Ordf. fru Helen Olsson, Föreningsgatan, Höganäs.

Landskrona soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra onsd. och 4:de torsd. i varje månad kl. 1/2 8 e. m. i Folkets Hus. Ordf. och korresp. sekr. fru Anna Svensson, Tranegatan 10, Landskrona. Styrelsen.

Ludvika soc.-dem. kvinnoklubb håller sina möten 2:dra måndagen i varje månad kl. 1/2 9 i Folkets Hus B-sal. Styrelsen.

Skivarps soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte andra söndagen i varje månad kl. 1,30 e. m. i Folkets Hus, Skivarps. Nya medlemmar vinna inträde. Styrelsen.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 1:sta o. 3:dje torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 4:de måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus. Styrelsen.

Storfors soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten sista söndagen i varje månad kl. 3 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i månaden kl. 7,30 e. m. i Folkets Hus, Tumba. Styrelsen.

Örgryte soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 4:de onsdagen i månaden kl. 7,30 e. m. i Godtemplarlokalen, Gårda. Styrelsen.